

Handläggare

Carolina Liljenstolpe

Konsekvensutredning avseende Sveriges geologiska undersöknings föreskrift (SGU-FS 2024:X) om övervakning av grundvatten

Sammanfattning

Konsekvensutredningen avser Sveriges geologiska undersöknings förslag till föreskrift (SGU-FS 2024:X) om övervakning av grundvatten. Föreskriften kommer att ersätta föreskrift (SGU-FS 2014:1) om övervakning av grundvatten. Konsekvensanalysen har upprättats med beaktande av de krav som ställs enligt 6 – 11 §§ i förordningen (2024:183) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Föreskriften förtydligar kopplingen mellan övervakning och riskbedömning och att övervakning ska utföras av förorenande ämnen som är skadliga för miljön och/eller människors hälsa. Grundvattenövervakning bedöms för nuvarande inte utföras i en omfattning som är tillräcklig för att ge tillförlitliga underlag till riskbedömning och statusklassificering. En utökad grundvattenövervakning kommer medföra omfattande kostnader för övervakande myndigheter och det finns därför behov av mer finansiering. Föreskriften bedöms därför ge indirekta konsekvenser för andra enskilda eftersom statens kostnader kan övervältras på skattebetalare. Verksamheter med provtagnings- och analystjänster förväntas erhålla ökad efterfrågan på erbjudna tjänster och det innebär att de kan erhålla ökade investerings- och administrativa kostnader. Eftersom en del av grundvattenövervakningen genomförs av verksamhetsutövaren inom ramen för egenkontroll, bedöms föreskriften även medföra konsekvenser på miljöfarliga verksamheter. Av det senare följer ökade kostnader för tillsyn på länsstyrelser och kommuner. Föreskriften bedöms inte medföra nya skyldigheter för kommunerna och inte påverka kommunernas handlingsutrymme, hur kommunerna ska bedriva eller organisera sin verksamhet.

Föreskriften bedöms vara den mest kostnadseffektiva lösningen för att leva upp till krav i dricksvattendirektivet (2020/2184), vattenförvaltningsförordningen (2004:660) och 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (ramvattendirektivet). Konsekvensutredningen lyfter att det är problematiskt att det saknas resurser till grundvattenövervakningen. Med nuvarande resurstilldelning finns det stora utmaningar med att leva upp till de krav som ställs på övervakning av miljö och dricksvattensäkerhet. Mot bakgrund av att en breddad och fördjupad övervakning kan ge omfattande samhällsekonomiska konsekvenser i form av ökade kostnader för både skattebetalare och företag finns därmed behov av en bredare översyn av huruvida övervakningen bidrar till förväntad effekt.

Bakgrund (Förslaget)

Föreliggande konsekvensutredning avser Sveriges geologiska undersöknings föreskrift (SGU-FS 2024:X) om övervakning, härefter föreskriften. Sveriges geologiska undersökning (SGU) föreslår att föreskriften ersätter (SGU-FS 2014:1) om övervakning av grundvatten, hädanefter äldre föreskriften.

Föreskriften föranleds av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/2184 av den 16 december 2020 om kvaliteten på dricksvatten (härefter DVD) som har som mål att skydda människors hälsa från de skadliga effekterna av alla slags föroreningar av dricksvatten genom att säkerställa att det är hälsosamt och rent samt att förbättra tillgången till dricksvatten. Genom DVD upphävs rådets direktiv 98/83/EG av den 3 november 1998 om kvaliteten på dricksvatten. DVD fastställer de minimikrav som medlemsstaterna måste vidta. DVD skulle vara genomfört senast den 12 januari 2023 genom att anta de lagar och andra författningar som är nödvändiga. Europeiska kommissionen har inlett ett överträdelseärende mot Sverige om för sent genomförande av DVD. I prop. 2023/24:30 föreslogs de lagändringar som behövdes för att implementera DVD. Förslag till förändring av vattenförvaltningsförordningen (2004:660), VFF vann laga kraft den 1 april 2024. Sveriges Geologiska undersökning (SGU) har bemyndigande enligt 7 kap 2 § VFF att meddela föreskrifter om bland annat övervakning inom tillrinningsområdet för uttag av dricksvatten.

Föreskriften föranleds också av ett antal EU-domar, praxisutveckling och vissa följdändringar under 2018 i vattenförvaltningsförordningen (2004:660) (härefter VFF). Föreskriften har även justerats med förtydliganden gällande den nationella implementeringen ramvattendirektivet samt rådets direktiv av den 12 december 1991 om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket (hädanefter nitratdirektivet). Vidare genomförs förtydliganden med anledning av antagande SGU-FS 2023:1 om kartläggning, riskbedömning och klassificering av status för grundvatten som vann laga kraft 1 mars 2022

Dricksvattensystemet från tillrinningsområdena för uttagpunkt, genom försörjningssystem och in till fastigheter är omfattande och har komplexa samband. Eftersom DVD berör samtliga av dessa delar finns vissa skärningspunkter mellan myndigheter som behöver tas hänsyn till i den svenska implementeringen. SGU har i föreskriftsarbetet primärt samverkat med Vattenmyndigheterna, Havs och vattenmyndigheten (HaV) och Livsmedelsverket i framtagandet av föreskriften. Syftet med samverkan har varit att skapa ett sömlöst system för föreskrifterna mellan de olika delarna i försörjningskedjan. Samverkan har exempelvis rört generella frågeställningar kring avgränsningar av tillrinningsområden, förutsättningar för likvärdiga riskbedömningar mellan yt- och grundvatten och ansvarsövergången mellan tillrinningsområden och dricksvattenleverantörers beredningssteg.

Problembeskrivning

DVD ska bidra till att framtidssäkra dricksvattenkvaliteten och dricksvattenförsörjningen i EU och ska genomföras i nationell rätt. I DVD ställs krav på en riskbaserad metod för dricksvattensäkerhet. Den riskbaserade metoden syftar till att förebygga risker och se till att åtgärder i första hand vidtas vid utsläppskällan. Den riskbaserade metoden består av tre komponenter: tillrinningsområde för uttagpunkt för dricksvatten, försörjningssystemet¹ och fastighetsinstallationer. Föreskriften

---

¹ Försörjningssystemet inbegriper vattenleverantörernas uttag av råvatten, beredning, lagring och distribution av vatten till leveranspunkten.

implementerar de delar av DVD som ställer krav på att det ska genomföras lämplig övervakning i grundvatten av ämnen som är skadliga för människors hälsa via dricksvattenintag, i tillrinningsområdena för uttagspunkter, eller i råvatten (DVD:s artikel 8 ”Riskbedömning och riskhantering avseende tillrinningsområdena för uttagspunkter för dricksvatten”).

SGU har genom VFF, bemyndigande att meddela föreskrifter kring program för övervakning och vattenmyndighetens rapportering av övervakning (7 kap. 2, och 9 kap. 4 §§ VFF). DVD har medfört att VFF har uppdaterats med ytterligare bemyndiganden för Sverige geologiska undersökning (SGU). Bemyndigandet genom 4 a kap. 7 § VFF innebär att SGU även får bemyndigande om att föreskriva om övervakning av relevanta parametrar, ämnen eller förorenande ämnen avseende grundvatten inom tillrinningsområden för dricksvattenuttag.

En del av förändringarna i föreskriften jämfört med den äldre föreskriften utgörs av förtydliganden om vad som förväntas av grundvattenövervakningen. Förtydliganden innefattar per definition inte förändrade krav, men förtydliganden medför att föreskriften har relativt skarpare formuleringar av krav på övervakning. De mest betydande förändringarna i föreskriften med avseende på konsekvenser bedöms vara:

Övervakning utifrån risk för människors hälsa vid användning av dricksvatten

I föreskriften ställs krav på att övervakning ska ske av parametrar som kan utgöra en potentiell fara för människors hälsa genom användning av dricksvatten, undantaget mikrobiologiska parametrar. Inom tillrinningsområde för uttagspunkt för dricksvatten ska övervakning ske av bakgrundsvärden för naturligt förekommande ämnen. Kraven bör ses som förtydliganden om grundvattenövervakningens förväntade omfattning, att övervakningen behöver fördjupas och breddas. Övervakning utifrån risk för människors hälsa har funnits även i den befintliga föreskriften men har nu förtydligats. Enligt den äldre föreskriften ska kemisk och kvantitativ grundvattenstatus i skyddade områden kompletteras med de parametrar som legat till grund för att skydd för området upprättats. Övervakning i tillrinningsområde för uttagspunkt medför därmed inte förändring i praktiken.

Övervakning i nitratkänsliga områden

Föreskriftens krav på att kontrollerande övervakning av nitrat i nitratkänsliga områden ska utföras minst vart fjärde år om koncentrationerna av nitrat överstiger 25 mg/l utgör ett förtydligande av innehållet i ramvattendirektivet och nitratdirektivet. Det följde av den äldre föreskriften att kompletterande övervakning ska ske av parametrar som legat till grund för att skydd för området upprättats i nitratkänsliga områden. Förtydligandet med frekvens medför att krav på övervakning i nitratkänsliga områden framgår tydligare.

Riskbedömning ligger till grund för kemisk övervakning

Kopplingen mellan kemisk övervakning och riskbedömning säkerställs genom kravet att kontrollerande och operativ kemisk övervakning ska utföras i områden som har betydande påverkanskällor. Övervakningen ska ske vid tillräckligt antal övervakningsstationer och med tillräcklig frekvens för att verifiera riskbedömningen, ta fram tröskelvärden, utföra trendanalyser och klassificering av status enligt SGU-FS 2023:X. Inte heller det bör ses som ett nytt krav eftersom detta följde även av den äldre föreskriften där ”varje grundvattenförekomst eller grupp av grundvattenförekomster ska övervakas vid ett tillräckligt antal övervakningsstationer för att ge en representativ helhetsbild av grundvattenförekomstens kemiska status”. Förtydligandet medför dock att förväntningarna på övervakningens frekvens framgår tydligare.

Kvantitativ övervakning

DVD inkluderar endast krav på övervakning av kemisk status och inte av kvantitativ status. Det obligatoriska kravet att övervaka mängd grundvatten som bortleds och tillförs till följd av mänsklig verksamhet enligt punkt 3 utgör en harmonisering med SGU-FS 2023:1 om kartläggning, riskbedömning och klassificering av status för grundvatten. För kvantitativ övervakning tas kravet på lägsta intervall på provtagningsfrekvensen bort. Även här förtydligas kopplingen mellan riskbedömning och kvantitativ övervakning genom kravet att kvantitativ övervakning ska utföras vid tillräckligt antal övervakningsstationer och med tillräcklig frekvens för att verifiera riskbedömning och klassificering av status enligt SGU-FS 2023:1 och till uppföljning av åtgärder enligt 6 kap. vattenförvaltningsförordningen (2004:660).

Utöver ovanstående förändringar finns ett antal redaktionella ändringar och ändringar som föranleds av ändrad praxis i utförandet av övervakningen, exempelvis borttagande av lägsta intervall på nivåövervakning. Idag finns tekniker för nivåövervakning möjliggör avläsning kontinuerligt och i realtid. Sådana mindre förändringar analyseras inte eftersom de bedöms generellt underlätta för de som påverkas av föreskrifterna.

Föreskriften ska tillämpas då vattenmyndigheten upprättar och genomför program för övervakning av grundvattnets tillstånd i vattendistriktet enligt 4 a kap. 4 § och 7 kap. 1 § VFF. Föreskriften ger därför i ett första steg konsekvenser för vattenmyndigheten vid framtagande av övervakningsprogram och åtgärdsplanering. Av VFF följer även att det är länsstyrelserna som utför den regionala övervakningen av grundvatten och detta medför att även länsstyrelsernas utförande av kontrollerande övervakning påverkas direkt. Eftersom stor del av övervakningen utförs av verksamheter inom ramen för egenkontroll ger föreskriften även direkta konsekvenser för företag, främst för sådana med miljöfarlig verksamhet och utsläpp till vatten eller vattenbortledning. Detta i sin tur medför indirekta konsekvenser på tillsynsmyndigheter och prövningsmyndigheter (enligt 5 kap. 4 § miljöbalken).

Författningsförslag och detaljerad beskrivning av ändringar redovisas i bilaga 1 och 2.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas och alternativa lösningar

Nationella bestämmelser ska anpassas till gällande EU-rätt. Att genomföra direktiven är alltså en skyldighet till följd av medlemskapet i EU. Eftersom området redan är reglerat och implementerat bland annat i VFF kan SGU därför inte avstå från att meddela nya föreskrifter avseende övervakning. SGU har dock gjort ett antal ställningstaganden i föreskriftsarbetet som till viss del har påverkat föreskriftens utformning.

Ett alternativ hade kunnat vara att SGU tar fram en helt ny föreskrift för att implementera DVD, avgränsat till övervakning i tillrinningsområden för uttagpunkter till dricksvattenproduktion. SGU har dock avfärdat denna lösning eftersom det bedömts vara mer kostnadseffektivt med samordnad övervakning av övervakning för DVD och övrig övervakning. Att ta fram ny föreskrift enbart för tillrinningsområde till uttagpunkt för dricksvatten skulle dessutom innebära att ett och samma geografiska område kan erhålla två separata föreskrifter, vilket kan medföra en risk för dubbelreglering.

Enligt föreskriften ska vattenmyndigheten upprätta program för kontrollerande övervakning och operativ övervakning som omfattar parametrar enligt föreskriftens bilaga 2. Enligt bilaga 2 förtydligas

att det bland annat är obligatoriskt att inom tillrinningsområdet för uttagpunkt för dricksvatten övervaka parametrar som kan utgöra en potentiell fara för människors hälsa genom intag av dricksvatten, undantaget mikrobiologiska parametrar. I samma bilaga rekommenderas bevakning av parametrar från DVD:s bevakningslista respektive kandidatlista. En alternativ lösning hade kunnat vara att ange specifika ämnen från DVD:s bevaknings- eller kandidatlista som obligatoriska i övervakningen. SGU bedömde emellertid att det är omöjligt att säkra människors hälsa genom att ange några utvalda ämnen från DVD:s lista som kan anses vara behäftade med extra stor risk. Varje tillrinningsområde för uttagpunkt för dricksvatten eller grundvattenförekomst är unik och det finns en uppsjö av tänkbara förorenande ämnen som kan vara farliga i hög koncentration. SGU anser dessutom att det är väsentligt att föreskriften har en tydlig koppling med föreskriften SGU-FS 2023:1 och ändringsföreskriften (SGU-FS 2024:Y) om kartläggning, riskbedömning och klassificering av status för grundvatten (SGU-FS 2023:1). Om övervakningsföreskriften inkluderar ämnen som inte finns upptagna bland tröskelvärden i bilaga 3 i SGU-FS 2023:1 kan det i praktiken infalla situationer där ämnen övervakas utan att ämnet tas med i riskbedömning och statusklassificeringen av grundvattenförekomsten. Vidare hade obligatorisk övervakning av vissa ämnen varit att överimplementera DVD då det i flera fall kan handla om tillrinningsområden som inte har risk för otillfredsställande kemisk status. Därmed utgör den valda lösningen den mest kostnadseffektiva övervakningen.

Föreskriften förtydligar att övervakning av nitrat i nitratkänsliga områden ska utföras vart fjärde år om koncentrationerna överstiger 25 mg/l. En alternativ lösning hade varit att låta den tidigare formuleringen kvarstå där kravet framgår indirekt. I samband med implementering av DVD har det även gjorts en bredare översyn av gällande EU-rätt. SGU anser att förtydligandet säkerställer mer korrekt implementering av krav på övervakning enligt nitratdirektivet.

Som påtalats i föregående avsnitt inkluderar DVD endast krav på övervakning av kemisk status och inte av kvantitativ status. En alternativ lösning hade därför kunnat vara att inte ställa krav på att övervakning ska omfatta mängd uttaget vatten. SGU har bedömt att uppgiften om vattenuttag behövs för att kunna beräkna vattenbalanser och bedöma påverkanskällor, vilket är väsentligt för riskbedömning inom vattenförvaltning. Tillägget utgör också en harmonisering med föreskriften SGU-FS 2023:1 och ändringsföreskriften (SGU-FS 2024:Y) om kartläggning, riskbedömning och klassificering av status för grundvatten (SGU-FS 2023:1). Revidering av krav på frekvensen av kvantitativ övervakning föranleds av att minimiangivelsen av frekvens i föreskrift (SGU-FS 2014:1) om övervakning av grundvatten har blivit för omodern utifrån praxis. I nuläget finns moderna tekniker för nivåövervakning, övervakning kan i princip ske kontinuerligt och läsas av i realtid.

SGU har i övrigt inte identifierat några alternativa lösningar. SGU bedömer att de valda lösningarna minimerar kostnaderna för aktörerna i vattenförvaltningsarbetet. Föreskriften för inte med sig fler skyldigheter eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå EU-direktivets syften.

Vilka bemyndigande grundar sig myndighetens beslutanderätt på

SGU föreskriver om övervakning med stöd av 4 a kap. 7, 7 kap. 2, och 9 kap. 4 §§ VFF.

Överensstämmelse med EU-rättsliga regler

EU-kommissionen förutsätter att Sverige säkerställer genomförande av gemensamma direktiv. Sverige ska därmed besluta om vilka nationella lagar och andra författningar som behövs för att genomföra bestämmelserna. Ramvattendirektivet inkluderar DVD och nitratdirektivet genom att tillrinningsområden för uttag för dricksvatten samt nitratkänsliga områden är skyddade område enligt ramdirektivet. Av ramvattendirektivet följer att övervakningsprogram i skyddade områden ska kompletteras med specifikationerna i den gemenskapslagstiftning enligt vilken de enskilda skyddade områdena upprättats. Av DVD följer bland annat att det ska utföras lämplig övervakning i ytvatten eller grundvatten, eller både och, i tillrinningsområdena för uttagspunkter, eller i råvatten, av relevanta parametrar, ämnen eller förorenande ämnen som kan utgöra en risk för människors hälsa eller leda till en oacceptabel försämring av kvaliteten på dricksvatten. I DVD står även att medlemsstaterna ska säkerställa att riskbedömningen bland annat omfattar övervakningen av relevanta parametrar, ämnen eller förorenande ämnen i tillrinningsområdena för uttag för dricksvatten eller i råvatten. Relevanta parametrar, ämnen eller förorenande ämnen ska väljas ut på grundval av identifierade faror eller vattenleverantörernas faroanalys. Av nitratdirektivet följer att medlemsstater ska övervaka nitrathalten i sötvattensområden och att övervakning av nitrat ska utföras minst vart fjärde år om koncentrationerna av nitrat överstiger 25 mg/l.

I övrigt finns en frihet att välja tillvägagångssätt och medlemsstater kan besluta om mer långtgående krav. SGU anser att föreskriften överensstämmer med direktivens syften och krav. Föreskriften förtydligar att övervakning ska ske av parametrar, ämnen eller förorenande ämnen som kan utgöra en potentiell fara för människors hälsa genom användning av dricksvatten, undantaget mikrobiologiska parametrar. Föreskriften förtydligar också att kontrollerande och operativ kemisk övervakning ska utföras vid tillräckligt antal övervakningsstationer och med tillräcklig frekvens för att möjliggöra riskbedömning, framtagande av tröskelvärden, trendanalyser och klassificering av status enligt SGU-FS 2023:1. Införda ändringarna i form av förtydliganden i linje med DVD, ramvattendirektivet och nitratdirektivet innebär också att föreskriften inte går utöver direktivens miniminivå.

Analys av förslaget

Föreskriften riktas till vattenmyndigheternas arbete med att upprätta och genomföra program för övervakning av grundvattnets tillstånd i vattendistriktet enligt 4 a kap. 4 § och 7 kap. 1 § VFF. Av VFF följer också att det är länsstyrelserna som utför den regionala övervakningen av grundvatten. I dagsläget finns det inte full finansiering för all övervakning i Sverige. Den övervakning som bedrivs i dag bekostas delvis av offentliga medel och delvis av verksamhetsutövare genom egenkontrollen, det vill säga genom operativ övervakning. Därav påverkas även verksamhetsutövare (se Andra verksamheter) och tillsynsmyndigheter (se Länsstyrelserna och Kommuner och påverkan på kommunala självstyret).

Som presenterats inledningsvis (Problembeskrivning) innebär föreskriftens förtydliganden i praktiken inte förändrade krav på övervakning. Som presenterats i Bakgrund (Förslaget) har kraven i den äldre föreskriften indirekt inneburit att övervakning ska beakta människors hälsa om det rör sig om ett skyddat område för vattenförsörjning. Den äldre föreskriften krav på att övervakningen ska ge en representativ helhetsbild av grundvattenförekomstens kemiska status har också inneburit indirekt att övervakningen ska ge underlag för riskbedömningen. Frekvensangivelsen för kontrollerande

övervakning i nitratkänsliga områden utgör också ett förtydligande av den äldre föreskriftens krav ”kompletterande övervakning ska ske av parametrar som legat till grund för att skydd för området upprättats i nitratkänsliga områden”. I och med att föreskriften specificerar krav mer direkt tydliggörs förväntningarna på övervakningens omfattning. Nytt i föreskriften är det obligatoriska kravet att övervaka mängd grundvatten som bortleds och tillförs till följd av mänsklig verksamhet enligt punkt 3 och att kravet på lägsta intervall på provtagningsfrekvensen tas bort.

Förändringarna medför sammantaget att det blir än mer tydligt att dagens övervakning inte fullt ut lever upp till de krav som ställs enligt direktiven. Det behövs mer omfattande och mer noggrann övervakning av grundvattenförekomster, i skyddade områden och tillrinningsområden för uttagpunkter för dricksvatten. SGU bedömer därför att förslaget innebär att grundvattenövervakningen både kommer behöva breddas och fördjupas, det vill säga att föreskriftens krav på övervakningsprogram kommer både medföra behov av mer övervakning med fler provtagningar än vad som görs idag och också mer noggrann provtagning med avseende på vilka ämnen som ingår.

Det finns inte säkra uppgifter om kostnader för övervakning av grundvatten. SGU har tidigare uppskattat att finansieringen av dagens miljöövervakning av grundvatten uppgår till 11 miljoner kronor, varav 1,7 miljoner kr går till länsstyrelserna för den regionala miljöövervakningen.² SGU har också rapporterat om att brister inom Sveriges miljöövervakning av grundvatten kan motsvara en kostnad på mellan ca 64 och 68 miljoner kronor per år. Miljöövervakningsbehovet för grundvatten idag³ uppfylls i 45 procent av grundvattenförekomsterna för kontrollerande övervakning av kvalitet, 4 procent av förekomsterna för operativ övervakning av kvalitet. Lokala resultat från nivåövervakningar kan med olika modelleringar anses omfatta större område med fler förekomster, dock endast inom områden utan lokala påverkanskällor. Det ger att 80 procent av förekomsterna kan antas ha nivåövervakning som kan användas för bedömning av kvantitativ status i områden som saknar påverkanskällor så som vattenuttag. Siffrorna ger inte en komplett bild av kostnaderna, men ger indikation på att det saknas stora resurser inom grundvattenövervakningen och att kostnaderna för en breddad och fördjupad grundvattenövervakning kan uppgå till mångmiljonbelopp. Behovet av mer omfattande övervakning finns framför allt inom operativ övervakning, men även inom den kontrollerande övervakningen. Med nuvarande resurstilldelningen för övervakning finns det därmed stora utmaningar med att leva upp till föreskriftens krav.

Sammanställning av övervakningsföreskriftens för- och nackdelar sammanställs i bilaga V och Z. Nedan följer en mer detaljerad beskrivning av konsekvenser för aktörer inom grundvattenförvaltningen och andra aktörer såsom verksamhetsutövare kopplade till vattenförvaltningen, prövnings- och tillsynsmyndigheter samt andra verksamheter och enskilda.

Vattenmyndigheterna

Övervakningsföreskriften riktar sig till de fem vattenmyndigheterna. Vattenmyndigheterna är ansvariga för att upprätta och genomföra program för miljöövervakningen, men har ingen operativ möjlighet att

² Sveriges miljöövervakning – dess uppgift och organisation för en god miljöförvaltning. Betänkande av Utredningen om översyn av miljöövervakningen SOU 2019:22.

³ SGU (2021). Sveriges miljöövervakning av grundvatten år 2020 – Kartläggning av länsvisa behov och brister. Paulina Bastviken, Kajsa Bovin, Anna Lindahl, Emil Fagerström, Liselotte Tunemar & Anna-Klara Elenström. SGU-rapport 2021:22.

utföra övervakning. De är beroende av andra aktörers miljöövervakning för att få underlag till statusklassificeringar och riskbedömningar.

Som redovisats ovan tydliggör föreskriften behovet av både breddad och fördjupad övervakning, det vill säga att föreskriftens krav på övervakningsprogram kommer både medföra behov av mer övervakning med fler provtagningar än vad som görs idag och också mer noggrann provtagning med avseende på vilka ämnen som ingår. Föreskriften medför att vattenmyndighetens arbete med att ta fram övervakningsprogram påverkas. SGU bedömer att mer omfattande övervakning å ena sidan kan öka samordningsbehovet mellan vattenmyndigheterna, SGU, länsstyrelser, kommuner och eventuellt andra aktörer i vattenförvaltningen och den samordningen tillfaller vattenmyndigheten. Å andra sidan finns redan idag stora behov av samordning på grund av att det råder brist på data från övervakningen. Det är därmed inte givet att vattenmyndigheten erhåller konsekvenser av betydelse som ett resultat av mer omfattande grundvattenövervakning.

Vattenmyndigheten påverkas troligtvis mer i den bemärkelsen att de tar hjälp av länsstyrelsernas beredningssekretariat för kartläggning och riskbedömning, klassificering av status samt förslag till åtgärder och miljö kvalitetsnormer. Förtydliganden om breddad och fördjupad övervakning kan innebära mer data och därmed högre arbetsbelastning för beredningssekretariatet och därmed ha indirekt påverkan på länsstyrelsens resursbehov (se Länsstyrelserna). Det kan dock inte bortses ifrån att beredningssekretariatets arbete kan underlättas med att exempelvis bedöma behov av övervakning, fastställande av mål samt att utse övervakningsstationer. Med förtydligat krav på breddad och fördjupad övervakning kan det erhållas en mer detaljerad och omfattande uppsättning data, vilket förbättrar möjligheten att analysera trender och bedöma grundvattnets status. I förlängningen är det troligt att mer data bidrar till mer relevanta åtgärdsplaner och ett mer ändamålsenligt arbete med att fastställa status och miljö kvalitetsnormer.

Länsstyrelserna

Av VFF följer att Sveriges 21 länsstyrelser ansvarar för den regionala övervakningen av grundvatten. Detta innebär att länsstyrelserna bland annat genomför provtagningar och analyser, utvärderar och rapporterar data och upprättar övervakningsprogram inom sitt geografiska ansvarområde. Länsstyrelserna utgör också en viktig länk mellan den nationella (SGU) och lokala övervakningen genom att de samarbetar med kommuner, andra länsstyrelser, vattenmyndigheterna och andra relevanta organisationer för att koordinera insatser inom övervakning och -grundvattenskydd. Länsstyrelserna arbetar även med tillsyn av verksamheter och insamling av resultat från verksamheters egenkontroll och med att informera allmänheten och andra intressenter om grundvattnets tillstånd och om viktiga frågor relaterade till vattenresurser.

Som konstaterats i Problembeskrivning kommer föreskriften tydliggöra att det finns ett ökat behov av grundvattenövervakning. Detta medför i ett första steg att det uppstår behov av att länsstyrelser uppdaterar och utökar de regionala övervakningsprogrammen. Det kan också finnas behov av uppdatering av strategier och planer för grundvattenförvaltningen. Detta kan innebära revidering av dokumentation och utbildning av personal för att säkerställa korrekt genomförande.

Den mest betydande konsekvensen för länsstyrelserna bedöms vara att revideringar i föreskriften tydliggör att den befintliga övervakningen inte är tillräcklig för att uppfylla krav enligt direktiven. Förtydligandena kan påkalla en ökad arbetsbörda i form av exempelvis fler fältbesök, provtagningar, sammanställning och analys. För genomförandet av den ytterligare övervakningen kommer

länsstyrelserna behöva ytterligare resurser, både i form av mer personalresurser och finansiering (se även Provtagnings- och analysverksamheter).

Det är inte möjligt att återge en exakt uppgift om kostnaderna för den ökade omfattningen av provtagning och analys eftersom det inte finns säkra uppgifter om kostnaderna för övervakning av grundvatten. Som redovisats ovan har SGU tidigare uppskattat att finansieringen av miljöövervakning av grundvatten uppgick till 11 miljoner kronor, varav 1,7 miljoner kr gick till länsstyrelserna för den regionala miljöövervakningen. Vidare redovisas att miljöövervakningsbehovet för grundvatten idag uppfylls i 45 procent av grundvattenförekomsterna för kontrollerande övervakning av kvalitet. Utifrån dessa uppgifter kan konstateras att finansieringen av miljöövervakningen åtminstone behöver fördubblas och uppgå till minst 4 miljoner kr.

Förtydliganden i föreskriften pekar också på behovet av mer operativ övervakning. Operativ övervakning ska huvudsakligen bedrivas av den som påverkar miljön, det vill säga i många fall verksamhetsutövaren. Länsstyrelserna kan förväntas genomföra mer tillsyn och insamling av uppgifter från verksamheters egenkontroll. Utökad miljötillsyn kan förväntas medföra exempelvis större behov av kontrollplanering, genomförande av fler inspektioner, uppföljning och utvärdering, rapportering och beslut om åtgärder samt vägledning, utbildning och stöd. Eftersom miljötillsyn är avgiftsfinansierad bedöms detta ha marginell påverkan på länsstyrelsens kostnader för tillsyn. Konsekvenser i form av administrativa kostnader för att rekrytera eller handla upp personalresurser kan dock inte uteslutas eftersom den operativa övervakningen skulle behöva öka med mångmiljonbelopp (se Andra verksamheter). Det är inte möjligt att ange en kostnadsuppskattning för dessa administrativa göromål eftersom kostnaderna till stor del beror av eventuella villkor i miljötillstånd för verksamheter. Länsstyrelserna kan även behöva intensifiera sitt samarbete med andra myndigheter som SGU och vattenmyndigheterna, samt kommuner för att effektivt samordna övervakningsinsatser och samordna informationen.

Provtagnings- och analysverksamheter

För att genomföra övervakningsprogrammet kommer det troligtvis även efterfrågas specialiserad expertis inom provtagnings- och analystjänster. Ackrediterade laboratorier och teknikkonsultverksamheter bedöms därför påverkas indirekt av föreskriften i och med högre krav på övervakningen.

Enligt Swedac finns det 123 ackrediterade laboratorier i Sverige.⁴ Vad gäller teknikkonsultverksamheter fanns det enligt SCB⁵ under 2023 totalt 5 300 tekniska konsultbyråer inom energi-, miljö- och vvs-teknik och 1 249 tekniska provnings- och analysföretag i Sverige som skulle kunna vara aktuella att genomföra både provtagnings- och analystjänster. Merparten av dessa (95 procent) kan definieras som mikroföretag⁶

Ökad efterfrågan av provtagnings- och analystjänster kan medföra viss ökad kostnad. Det är inte möjligt att ange omfattningen eftersom det bland annat beror av företagens befintliga system och arbetssätt. Vad gäller administrativa göromål exemplifieras med antagandet att om det skulle behövas

⁴ Swedac, sökning i Swedacs ackrediteringsregister [2024-02-01].

⁵ SCB (2024). Statistikdatabasen. Företag (FDB) efter näringsgren SNI2007 och storleksklass. År 2008 – 2023 (SNI-kod 71.124 respektive 71.200).

⁶ Kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (2003/361/EG).

ytterligare en årsarbetskraft för enbart administration kring provtagningen skulle kostnaden öka med uppskattningsvis 950 000⁷. Eventuella behov av förändringar i dokumentationssystem såsom hårdvaru- och mjukvaruuppdateringar är mer svårbedömt eftersom konsultverksamheter enligt uppgift arbetar på olika sätt med inrapportering av övervakningsresultat. Det är inte givet att företag själva tillhandahåller system utan det är vanligt med direkt inrapportering till befintliga övervakningssystem⁸. Troligtvis utnyttjar små- och medelstora företag denna möjlighet i hög utsträckning och i sådana fall resulterar större volymer av prover från fler kunder enbart i administrativt merarbete. Troligtvis kan kostnaden för detta räknas in i ovanstående behov av mer resurser för att sköta administration kring provtagningen. Om konsultverksamheter använder eget dokumentationssystem kan det krävas uppdateringar men kostnaden är inte given eftersom det beror av systemets utformning och befintlig kapacitet. Analyserna i sig bedöms vara desamma som krävs enligt SGU-FS 2023:1, med undantag för de fall där vattenmyndigheten fastställer ytterligare tröskelvärden för ämnen som kan utgöra en potentiell fara för människors hälsa. Analysmetoder för eventuellt tillkommande ämnen kommer dock med stor sannolikhet ha etablerade analysmetoder på grund av ämnena finns med i LIVSFS 2022:12 varför kostnaden för det senare antas vara marginell.

Kommuner och påverkan på kommunala självstyret

Kommuner påverkas indirekt av föreskriften i och med ansvaret för allmänna vattentjänster. Bedömningen är att kommunernas ansvar för allmänna vattentjänster inte påverkas på ett betydande sätt. Kommunala dricksvattenleverantörers arbete med faroanalys enligt livsmedelsverkets föreskrifter kan till och med underlättas på grund av att grundvattenövervakningen hos länsstyrelser och nationella myndigheter fördjupas och breddas och ger resultat som kan ligga till grund för faroanalyser.

Föreskriften bedöms också påverka kommunal tillsyn indirekt. Genom mer omfattande data från grundvattenövervakningen kan underlag för att identifiera och bedöma potentiella risker förbättras. Kommuner kan via vattenmyndigheternas åtgärdsprogram bli ålagda att exempelvis genomföra ökad tillsyn av verksamheters egenkontrollprogram (se Andra verksamheter). Detta bedöms i någon mån kunna medföra konsekvenser för tillsynsarbetet, men konsekvensen bedöms inte vara betydande eftersom merparten av den utökade tillsynen i så fall kommer beröra A- och B-verksamheter och därmed i de flesta fall tillfalla länsstyrelsen. Kommuner kan också påverkas i sin prövningsroll. I och med att föreskriften förtydligar sambandet mellan övervakning och riskbedömning kan kommuner inom sin prövningsroll behöva adressera den operativa kontrollen i högre utsträckning i tillståndsvillkor för miljöfarliga verksamheter (se Andra verksamheter).

Föreskriften bedöms inte medföra nya skyldigheter för kommunerna eller påverka kommunernas handlingsutrymme. Föreskriften bedöms inte heller påverka hur kommunerna ska bedriva eller organisera sin verksamhet. Kommunerna kommer dock sannolikt att behöva arbeta närmare länsstyrelser, vattenmyndigheten och andra kommuner för att samordna övervakningsinsatserna och dela viktig information.

---

⁷ Enligt SCB:s lönesök är månadslön för specialister inom miljöskydd och miljöteknik i genomsnitt 43 000 kr. Enligt Ekonomiska effekter av nya regler (Tillväxtverket, 2017) utgör den totala lönekostnaden (inkl. arbetsgivaravgifter, semesterersättning samt OH-kostnader) månadslönen multiplicerat med faktor 1,84.

⁸ Personlig kommunikation. Ing-Marie Nyström SGU [2024-06-17].

Mark- och miljödomstolarna

Mark- och miljödomstolarna kan påverkas indirekt av föreskriften. Generellt kan sägas att domstolens arbete bör underlättas av mer omfattande data från grundvattenövervakningen. Samtidigt är det förväntat att ökad och breddad övervakning medför att vattenmyndigheten erhåller förbättrade underlag gällande grundvattnets tillstånd och därmed har möjlighet att besluta om mer kvalitetssäkrade miljökvalitetsnormer. Detta kan i sin tur medföra indirekta konsekvenser för prövningar av villkor för nya verksamheter och omprövning av villkor för befintliga verksamheter. Prövningsmyndigheterna kan därmed också behöva förhålla sig till fler utredningar om status, risk för otillfredsställande status och normsättningen. Denna process följer av bestämmelser i VFF och det går inte att uttala sig om konsekvenserna eftersom de beror av det specifika fallet.

Det kan emellertid förväntas att prövningsmyndigheten kan få hantera fler och potentiellt mer komplicerade mål som är relaterade till grundvatten, där bevis på överensstämmelse med kraven i DVD blir centrala. Dessa kan inkludera tvister om tillståndsbeslut eller sanktioner för bristande efterlevnad. Med mer komplexa mål följer troligtvis också ett ökat behov av teknisk och vetenskaplig expertis i rättsprocesserna. Domstolarna kan behöva anlita externa experter oftare för att bedöma tekniska bevis eller tolka data från grundvattenövervakning.

Andra verksamheter

Föreskriften tydliggör att det finns behov av mer operativ övervakning (se Analys av förslaget). Ökad omfattning av operativ övervakning medför direkta konsekvenser för verksamhetsutövares egenkontroll. Ökade behov av operativ övervakning påverkar verksamhetens villkor för att bedriva miljöfarlig verksamhet, exempelvis med konsekvenser i form av ökade krav på frekvens i övervakning inom ramen för egenkontroll, fler parametrar i egenkontroller eller intensifierad tillsyn från ansvarig myndighet. Det är mycket osäkert hur stora kostnader verksamheter kan erhålla som ett resultat av intensifierad egenkontroll. Enligt miljösamverkan Sverige finns ungefär 2 400 anläggningar som har tillstånd eller anmälan för att släppa ut förorenande ämnen i vatten.⁹ I Analys av förslaget presenteras att brister inom Sveriges miljöövervakning av grundvatten kan motsvara en kostnad på mellan ca 64 och 68 miljoner kronor per år och att miljöövervakningsbehovet för uppfylls i 4 procent av förekomsterna för operativ övervakning av kvalitet.

För att ge en bild av konsekvenserna exemplifieras med att föreskriftens förtydligande medför att ett tröskelvärde för ett annat ämne, än de som finns angivna i samma föreskrifts bilaga 3, ligger till grund för en riskbedömning och beslut om miljökvalitetsnorm. Detta kan i sin tur föranleda behov av villkor som säkerställer mer noggrann och omfattande operativ övervakning som kan omfatta både kemiska och kvantitativa parametrar. Förtydligandet med frekvensangivelsen för kontrollerande övervakning i nitratkänsliga områden är dock ett undantag. SGU:s bedömning är att detta har marginell påverkan på verksamheter, framförallt då jordbruksverksamheter med djurhållning eller hantering av gödsel eller gödningsmedel samt avloppsreningsverk. Ett skäl till bedömningen är att halterna av nitrat i grundvatten generellt är mycket låga i Sverige, förutom i jordbruksområden. Det finns ett fåtal områden där koncentrationerna överstiger 25 mg/l.¹⁰ Ett annat skäl till bedömningen är att nitratkänsliga

---

⁹ Miljösamverkan Sverige. <https://www.miljosamverkansverige.se/miljoskydd/mkn-vatten-och-tillsyn-miljofarlig-verksamhet/> [2024-06-19].

¹⁰ Se <https://www.havochvatten.se/data-kartor-och-rapporter/data-och-statistik/officiell-statistik/officiell-statistik--havs-och-vattenmiljo/nitrat-i-grundvatten.html> [2024-06-05].

områden utgör skyddade områden och att flertalet verksamheter troligtvis redan påverkas av de skarpa förordningarna (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket eller föreskriften för vattenskyddsområde enligt 7 kap. 21 § och 22 § miljöbalken.

Det är inte möjligt att ange exakt vilka verksamheter som kan påverkas av övriga förtydliganden. Osäkerheten beror på att det beror på typ av ämne och platsspecifika egenskaper runt där verksamheten bedrivs. Osäkerheter finns också eftersom det inte finns ett givet effektsamband mellan förtydligandet i föreskriften, ökat behov av operativ övervakning och eventuella villkor i miljötillstånd för verksamheter. Vilka krav som ställs i tillstånd beror av olika ställningstaganden och beslut av både vattenmyndigheten samt prövningsmyndigheter. Uran är ett exempel på ett ämne som kan utgöra en potentiell fara för människors hälsa vid användning av dricksvatten och som därmed är trolig orsak till att behovet av intensifierad operativ övervakning tydliggörs. Uran finns inte angivet i nuvarande (SGU-FS 2023:1) bilaga 3 i SGU-FS eller i ändringsföreskriften 2024:Y, men finns på DVD lista. Uran är vanligt och finns naturligt i berggrunden, men anrikningsprocesser i gruvor och täkter kan resultera i förhöjda halter i vatten som i sin tur kan påverka grundvatten och i förlängningen dricksvatten. I fallet med uran bedömer SGU det som troligt att verksamheter inom mineralnäring kan påverkas. Det rör sig företrädesvis om privata bolag som agerar på konkurrensutsatt marknad.

Vad gäller täkter är produktionen av krossat berg och naturgrus störst både till volym och antal i Sveriges mest tätbefolkade regioner. Naturgrustäkter har visserligen en särskilt stark koppling till grundvatten, men sett till att den levererade andelsmängden av naturgrus har sjunkit kontinuerligt under de sista 30 åren kommer sannolikt mängder fortsätta minska. Befintliga täkter för industrimineral är även dessa ofta lokaliserade i relativt tätortsnära miljöer.¹¹ Sett till riksintressen för värdefulla ämnen eller material, är drygt 30 procent av utpekade riksintressena lokaliserade i Norrbottens och Västerbottens län och drygt en tredjedel av dessa är riksintressen för industrimineral.¹² Inom industrimineral finns i dagsläget inte tillförlitlig offentlig statistik, men SGU bedömer att det finns ett tjugotal företag idag med tillstånd enligt miljöbalken att utvinna och/eller bearbeta industrimineral. Branschen präglas till viss del av småskalighet. Expertis på SGU inom området anger det sannolikt rör sig om minst sex stora företag och att merparten av resterande företag troligtvis utgörs av små- eller mikroföretag. Det finns 15 anläggningar (sex företag) som utviner och/eller bearbetar malmmineral i Sverige. Totalt fyra av dessa sex företag återfinns i Norrbotten eller Västerbottens län. Vad gäller malmmineral visar SGU:s publikation Bergverksstatistik att det rör sig om tre företag som karaktäriseras som stora företag, två medelstora samt ett som kategoriseras som småföretag.

Det är dock endast de verksamheter som söker nytt tillstånd eller som omprövas som potentiellt kan beröras av villkor som medför högre krav på egenkontroll och intensifierad tillsyn. Företagen i ovanstående branscher är befintliga och storlek och form på eventuellt framtida verksamheter är inte känt. Det är inte heller känt hur framtida verksamheter kan vara lokaliserade. Utpekade riksintressen för värdefulla ämnen eller material kan ge viss vägledning, vad gäller malmmineral är det troligt att de kan vara lokaliserade i relativt glest befolkade delar av landet. Det är inte heller känt om befintliga eller eventuellt framtida verksamheter inom vare sig industrimineral eller malmmineral kommer vara lokaliserade på eller i närheten av grundvattenförekomster.

¹¹ Se SGU (2023). Grus, sand och krossberg 2022, Periodiska publikationer 2023:3.

¹² SGU (2023). Bergverksstatistik 2022. Periodiska publikationer 2023:1.

Som påtalats ovan finns osäkerheter i effektsambandet mellan förtydligandet i föreskriften, operativ övervakning och villkor i miljötillstånd. Det finns därmed stora osäkerheter om vilka kostnader som verksamheter kan erhålla som en konsekvens. Verksamheters kostnader för egenkontroll inom mineralnäringen kan beroende på flera faktorer, inklusive verksamhetens storlek, typ av utvinning, geografiskt läge, miljöpåverkan, samt lokala eller regionala förutsättningar. Det är inte möjligt att redovisa vilka kostnader befintliga verksamheter inom mineralutvinning i Sverige har för egenkontroll idag eftersom kostnaden ofta ingår i kostnader för personal och för övriga driftskostnader. Förutom praktiska moment såsom provtagning och kemiska analyser inkluderas en stor del av administrativa göromål inom egenkontrollen. Egenkontrollen innebär ett kontinuerligt arbete som vanligen utgår från de fyra delmomenten att planering, genomförande, uppföljning och förbättringar. De administrativa göromålen kan exempelvis innefatta att revidera och lämna in kontrollprogram och miljörapporter, sammanställa resultat från provtagningar, genomföra olika former av utredningar kring exempelvis utsläppsnivåer eller naturliga bakgrundshalter. Slutsatsen är därför att verksamheters utgifter för egenkontroll till största delen finns inom kostnader för personalresurser.

För att ge en ungefärlig uppfattning om kostnadens storleksordning exemplifieras med Bolidenområdets tre gruvor samt LKAB:s tre gruvor Kiruna, Malmberget och Svappavaara. För Bolidenområdet finns en heltidsanställd provtagare och en heltidsanställd samordnare. Extrapersonal tas ofta in för provtagning och enligt uppskattning omfattar enbart provtagningen 1,5 årsarbetskrafter. Samordnaren sköter analysresultat och underhåller egenkontrollprogram. I Kiruna, Malmberget och Svappavaara finns sammantaget fyra miljötekniker som jobbar med provtagning samt åtta miljöingenjörer.

SGU uppskattar att bolagets nuvarande kostnader för personalresurser uppgår till ca 2,4 miljoner kr per år respektive 12,5 miljoner kr per år ¹³¹⁴ Effekten i termer av resursåtgång och kostnader för exempelvis en extra parameter är inte given eftersom det till stor del på hur arbetet är organiserat och vad prövningsmyndigheten gör för bedömningar. Övervakningen sker dessutom inom ramen av ett befintligt egenkontrollprogram som omfattar flera andra parametrar. Men det kan inte uteslutas merkostnader för det enskilda företaget, troligtvis i form av ökat behov extrapersonal. Sammantaget, för samtliga miljöfarliga verksamheter som har någon form av påverkan på grundvatten och har villkorad egenkontroll, bedöms kostnaderna uppgå till mångmiljonbelopp mot bakgrund av att bristerna i den operativa övervakningen idag är så omfattande.

Andra enskilda

Förslaget innebär att grundvattenövervakningen behöver breddas och fördjupas och det kommer medföra stora krav på finansiella resurser för att leva upp till kraven. Eftersom viss del av övervakning är finansierad via offentliga medel kan enskilda beröras i den bemärkelse att statens och kommuners kostnader förväntas att övervältras på skattebetalare om inte statens medel omfördelas.

---

¹³ Enligt Ekonomiska effekter av nya regler (Tillväxtverket, 2017) utgör den totala lönekostnaden (inkl. arbetsgivaravgifter, semesterersättning samt OH-kostnader) månadslönen multiplicerat med faktor 1,84.

¹⁴ Enligt SCB:s lönesök är månadslön för specialister inom miljöskydd och miljöteknik i genomsnitt 43 000 kr och för civilingenjörssyrken inom kemi och kemiteknik 49 200 kr. För totala lönekostnaden för en årsarbetskraft multipliceras med faktorn 1,84. Avrundad siffra.

Tidpunkt för ikraftträdande och behov av informationsinsatser

SGU bedömer att föreskrifterna föranleder behov av utbildning och vägledning riktade till vattenmyndigheter, länsstyrelser, tillsynsmyndigheter och prövningsinstanser. SGU har fortlöpande möten med vattenmyndigheterna och anordnar regelbundet seminarier och workshops för alla som använder föreskriften (länsstyrelser, tillsynsmyndigheter, konsulter etc.). SGU har vid behov utbildningstillfällen för domstolar.

Informationsinsatser kommer att vidtas i samband med att föreskriften beslutas. Information kommer lämnas till HaV, Livsmedelsverket, Sveriges kommuner och regioner, kommunerna vattenmyndigheterna, länsstyrelser genom SGU:s officiella kanaler, men även via samarbete med branschorganisationen Svenskt Vatten.

Utvärdering av konsekvenser

SGU avser att utvärdera konsekvenserna fortlöpande utifrån information som framkommer vid inplanerade möten med bland annat vattenmyndigheterna och länsstyrelser efter implementering av föreskriften (se Tidpunkt för ikraftträdande och behov av informationsinsatser). SGU bedriver vidare ett kontinuerligt arbete med att besvara frågor om vägledningen samt bevakar domar samt andra EU-gemensamma underlag vilket också ger goda insikter om effekter och konsekvenser.

SGU anser vidare att det kan vara motiverat att utvärdera den svenska implementering av EU-rätt i en bredare kontext med avseende på om övervakning ger effekt, i en sådan utvärdering bör det även ingå översyn av vattendirektivens implementering i svensk rätt.

Konsekvenser på miljön och människors hälsa

Föreskriften bedöms sammantaget ge positiva konsekvenser för miljön och människors hälsa. Övervakning av förorenande ämnen som är skadliga för miljön och/eller människors hälsa är av stor betydelse för hela samhället. Breddad och fördjupad övervakning innebär ett ökat skydd för både miljö och människors hälsa. Om betydande påverkanskällor kan upptäckas och åtgärdas i tid kan kostnaden för åtgärder ofta minskas väsentligt samtidigt som påverkan på miljön och människors hälsa begränsas. Breddad och fördjupad grundvattenövervakning bedöms därför bidra till miljö kvalitetsmålet ”Grundvatten av god kvalitet” och flera av målen inom Agenda 2030.

Det bör dock påtalas att en breddad och fördjupad övervakning med fler provtagningar både inom den kontrollerande och operativa övervakningen kan medföra att personal och utrustning måste transporteras till avlägsna områden, särskilt i norra Sverige. Detta kan leda till ökad biltrafik och längre körsträckor, vilket i sin tur kan ha negativ miljö- och social påverkan i form av exempelvis luftföroreningar, vägsplitage och markpåverkan, risk för olyckor och buller.

Fördelningseffekter och övriga konsekvenser

Föreskriften bedöms inte missgynna eller gynna specifika samhällsgrupper, inte ha någon påverkan på andra myndigheter än vad som beskrivits ovan, sysselsättning, jämställdhet eller integration.

Församråd

Arbetsmaterial för föreskriften har skickats till vattenmyndigheterna, HaV, Livsmedelsverket, Sveriges Kommuner och Regioner och Svenskt Vatten på församråd. Möten har dessutom genomförts med samtliga dessa. Synpunkter från dessa har beaktats i föreskriftsarbetet.

Kontaktpersoner

För frågor kring innehållet i föreskriftsförslaget och konsekvensutredningen, kontakta Carolina Liljenstolpe på telefon 018-17 91 54 eller e-post carolina.liljenstolpe@sgu.se alternativt Carola Lindeberg på telefon 046-311 774 eller e-post carola.lindeberg@sgu.se alternativt Annika Israelsson på telefon 018-17 91 28 eller e-post annika.israelsson@sgu.se.

Bilagor

Bilaga 1: Föreskrift (SGU-FS 2024:X) om övervakning

Bilaga 2: Ändringslogg angående föreskrift om (SGU-FS 2024:X) övervakning

Bilaga V: Sammanställning av konsekvenser Ny föreskrift om övervakning (SGU-FS 2024:X)

Bilaga Z: Sammanställning av konsekvenser Ändringsföreskrift om kartläggning, riskbedömning och klassificering av status för grundvatten (SGU-FS 2023:1)